Ч. 103 (11.444). Львів, неділя 12. травня 1929. [illegible] ryczałtem. Рік XLVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло", Львів. — Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 5·00 зол. — За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голенді, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 3 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Як ми мертві воскреснемо...

Десятиліття приєднання Закарпаття до Чехословаччини.

Львів, 11. травня 1929.

День 8. травня має своє окреме, історичне значіння для полудново-західньої смуги суцільної української етнографічної території, для Закарпатської України, офіційно названої Підкарпатською Руссю. Саме в тому дні минуло десять літ від приєднання нашого Закарпаття до чехословацької республики.

В дні 8. травня 1919 зібралися в Ужгороді три „руські національні ради" на спільне зібрання під проводом о. А. Волошина, обєдналися в одну центральну раду і проголосили приєднання Підкарпатської Руси до чехословацької республики. Цю постанову попередили довгі вагання і суперечні тенденції ріжних орієнтаційних, національно-політичних напрямків: соборницько-українського, обєдинительно-російського, чехофільського і навіть мадярофільського. Найсильнішим у масах (а не серед здезорієнтованої помадярщеної інтелігенції) і найприроднішим був соборницько-український напрямок, що проявив найбільшу активність під проводом пок. майора Пузи. Та революційний хаос і домашня війна на Наддніпрянщині і неспроможність Наддніпрянщини завершити свої державницькі змагання з одного боку, а напір антанти і чеські заходи (на основі пітсбурської умови) з другого, вплинули на чехофільську розвязку закарпатсько-української проблеми.

Десять літ пробування Закарпатської України під чехословацькою владою дає основу підведення короткого білянсу життя і всебічних здобутків наших закарпатських братів. Бо під чехословацьку владу прийшли наші брати голі і босі, втративши майже все: свою культуру, традицію, інтелігенцію, національно-індивідуальну окремішність. Прийшли затуркані, бідні, ограблені, темні і принижені з роздвоєною душею, присипані пилом мадяризації.

Приєднання до Чехословаччини розпочинає в історії цеї країни нову добу, не зважаючи на зигзаковатість чехословацької політики на Закарпатті і навіть на чехізаційні намагання. В умовинах нового життя закарпатські українці в першу чергу віднайшли себе як окремішну національну індивідуальність, воскресли до нового життя з мадярської нірвани. І хоч впливи довголітньої неволі, які серед „аристократичної" інтелігенції зродили невіру у власні сили, ще сьогодні позначаються в русофільстві, яке є в значній мірі тільки другою стороною медалі мадярофільства, то всетаки за останніх десять літ зроблено великий крок в еманципаційному напрямі. Український народ за Карпатами, що до 1918 р. істнував лише як сира й темна маса, сьогодні живе й розвивається, поборюючи безчисленні перепони. Він має сьогодні школи всіх основних типів (крім високої школи): народні, горожанські (виділові) і середні та професійні, культурно-освітні товариства, бібліотеки, господарчі установи (банк, кооперативи), промислові підприємства, власну інтелігенцію, яка збільшується з кожним роком. Національна й соціяльна свідомість постійно зростає, а почуття єдности з усім українським народом поширюється і поглиблюється в масах.

Зпід мадярської опіки вийшов закарпатсько-український народ з 70 проц. анальфабетів. В останніх літах відбулося до тисячу курсів для неграмотних, що значно зменшило відсоток анальфабетів (на 11 проц.). Молоде покоління проходить вже через школу в рідній мові. Звільна проявляється голос туземного населення і в політичному житті в умовинах конституційного ладу.

Та поруч цих додатніх зявищ помічаємо й відемні. До них належить перш усього вічно відкрита рана словенсько-руських границь, яких вирішення постійно відтягається з одночасним підсичуванням словенізації української Пряшівщини. Дальшою відемною признакою є роздріблення політичних сил і завзята взаїмна боротьба, що знову вказує на слабке політичне вироблення країни. Не менше прикрим є невиповнення чеського зобовязання, між іншим обнятого сан-жерменським трактатом і конституцією республики, щодо здійснення краєвої автономії. Створення т. зв. краєвого представництва не може хіба бути навіть тінню автономії. Вкінці до відемних зявищ годиться зарахувати поліцейський режім, чехізаційні намагання, підривання українського театру, насилання чеських урядовців, переслідування українських еміґрантів то-що.

Та всетаки, коли поставимо поруч себе актива й пасива, а головно — коли порівняємо стан Закарпаття зперед десяти літ із станом теперішнім, то мусимо ствердити, що наші закарпатські брати зробили великий крок уперед, особливо під оглядом національної свідомости, творення власної культури та організації економічного життя. Якщо національна свідомість й організаційна здатність наших закарпатських братів зросте, якщо тамошня інтелігенція отрясеться із чужонаціональних культурних впливів (російського й мадярського), якщо вона позбудеться своєї фальшивої „аристократичности" і підійде ближче до народу, якщо вона перестане ганятися за чужими богами, — то можемо бути певні, що друге десятиліття завершить більшими успіхами і всестороннім розвитком Закарпатської України.

Ми, галицькі українці, можемо бути горді, що у відношенні до Закарпаття, як і до інших українських земель, ми в межах спроможности виповнили своє завдання і причинилися своєю працею до дотеперішніх культурних досягнень цеї відсталої країни.

Зїзд малої антанти.

Білгородська преса повідомляє, що міністри закордонних справ малої антанти зберуться я в Білгороді 20. травня. Програму побуту румунської та чехословацької делеґації устійнять небаром.

—o—

З життя американських українців.

Рухливість американських українців. — Американсько-Український Музичний Союз. — „Пласт" і участь українців у пластовому святі. — Світова вистава в Шікаґо і українці. — Церковне життя. — Конвенції допомогових установ.

(Допис з Америки.)

Америка, 18. квітня 1929.

Українці там у старому краї, за океаном і ті, що на іміґрації, це одне й те саме. Бодай кожний свідомий громадянин бажає собі, щоб так було. По правді, то ми хотіли би, щоб так якнайдовше остало. Тому по одному й по другому боці цікавить взаїмно доля тих, що живуть відділені океаном.

Америка — це новий світ. Не тільки в географічному розумінні, але новий своїм життям, відмінним від старого, европейського. Та я не буду збирати загально-американських новинок, не зважаючи на їх інтересність, а спинюся на тому, що в останніх днях хвилює американську іміґрацію.

Ця іміґрація живе, рухається. Певно, що не в такій мірі, як головний пень там, у Галичині. Там мусять творити власне життя на всіх ділянках та вести одночасно оборону й наступ, а тут ліплять своє гніздечко, помаленько, щоби наглє не пропасти від вихрів... На це є свої інституції: церкви, при них школи, а є й школи окремо від церков. Є всякого рода „клюби", хори, орхестри, аматорські гуртки, пласт, спортові й руханкові товариства, а всюди в них йде життя відповідно до того, що за людина в даній установі має провід у руках.

Залежно від того, котра ділянка найде свідому справи, рухливу й витрівалу в постановах чи замислах людину, — та установа розвивається живіще, поширюється. От на днях (12. квітня) засновано в Ню-Йорку „Американсько-Український Музичний Союз". Засновано його заходами людей, які не люблять ходити самопас, які вірять, що обєднаний гурт зможе зорґанізовано більше дати зі себе, ніж поодинока людина. До заснування причинився найбільше відомий композитор, д. Михайло Гайворонський. Саме заснування попереджувала дискусія в пресі (не все прихильна й заохочуюча), але перемогли ті, що не тільки запальчиві, але й більше витрівалі. Товариство ставить собі завданням орґанізовану працю для розвитку й поширення нашої музичної культури. Найбільшу вагу кладе молоде товариство на хори, бо їх є в Америці найбільше, але майбутню діяльність закроює якнайширше, щоби дати змогу обєднатися всім музичним силам в Америці. А є їх вже доволі. Можна надіятися, що тимчасова управа в особах: д. Григор Павловський як голова, Осип Стеткевич як м.-голова, Мих. Гайворонський як секретар, Іванна Скубівна як секр. для американських справ, а Юрій Кириченко як скарбник, розбудять українське музичне середовище в Америці й підготують перші загальні збори як слід.

Колиб товариству вдалося виконати, що задумує, то наслідки тої діяльности були би великої ваги. Відомо, яку то пропаґанду української справи серед американців робив знаний хор Кошиця. А тепер хотілоб молоде товариство між іншим воскресити національну капелю. Я сам був свідком того, який вплив на американців має українська пісня.

В місяці лютім ц. р. був у Бофало Н. Й. вечір у честь провідників місцевих „пластів". У величезній галі (щось, як у Львові „Спортова Палата"), було 1700 місць. Для мене вже не було. Але коли я сказав, що я з Европи, українець, член народу, де також „Пласт" істнує й розвивається — то з винятковою чемністю негайно над-

сився білет і для мене. Був там і український „Пласт" з Бофало Н. Й. Ріжні національні „Пласти" показували гостям, що засіли до вечері, те, що уважали за своє рідне та — певно — для такої хвилі найкраще й найвідповідніше. Напр малі індіяни в індіянських червоних строях, в перами на голові, а то й з піряними крилами виконували при звуках чотирокутного бубна свій незвичайно живий танець, віжкаючи пронизливо. Шкот, убраний у свою спідничку, в жупані з ріжними нашивками та прикрасами ходив поміж столи з дивним дутим інструментом (чи — як тепер у нас смішно називають — „духовим"...) та вигравав монотонну мельодію. Двох поляків у сукманах з-під Лежайська, в рогатівках ходили теж поміж столи і грали на своїх національних інструментах: один на... ручній гармонії, а другий на... баньйолі. Одні українці (6 їх) виступали на сцені в шараварах, чоботах, вишиванках і сивих шапках, приспівуючи кілька народніх і стрілецьких пісень. Оплескам не було кінця. Мусіли всі пісні повторювати, особливо „Ой, видно село", яка своїм ритмом підходить під веселу, безжурну душу американця, захоплювала всіх. Коли українці йшли зі сцени на свої місця, їх переловили посеред салі американці й просили ще співати „Ой, видно село". І знов рясні оплески. На другий день вже рано появилася в місцевій газеті фотографія групи, що найбільше захоплювала противників Пласту, в якій були індіяне, що танцювали, сіямець, єгиптянин і два українці.

Імігрантське життя замітне і в таких обявах, як те, що напр. у виставці національної культури міста Клівленд, О. брали участь і українці, які в Дітройт, Миш. вибороли собі в управі міста місце під будову памятника Шевченка на бульварі, де стоять памятники визначних людей інших націй.

Дуже важною і чималою в наслідках може бути участь українців у світовій виставі, яка має відбутися в р. 1933 у Шикаго, Ил. в століття їстнування міста. Головою численного українського комітету є д-р Мир. Сіменс, а його заступником Конрад Савяк, наш земляк з Таданя в Камінеччині, якому природний розум і купецький сприт поталанили доробитися поважного майна. Він уходить сьогодні за наймаєтнішого українського імігранта в Америці. Він не скупить грошей на підготовку українського відділу в переконанні, що вистава буде добрим засобом пропаґанди української справи. Вже напр. відтепер удержує власним коштом великий хор, оплачуючи диріґента (д. Беницький, б. член капелі Кошиця), та салю на проби того хору. Я мав нагоду чути той хор на концерті. Заповідається добре.

Так звана „церковна" боротьба ведена колись дуже завзято деякими громадами й громадянами проти єпископа о. Богачевського вправді не застановлена цілковито, але дещо притупила своє вістря. Внаслідок тої боротьби скріпилася українська православна (автокефальна), церква, а гр.-кат. церква втратила чимало.

Лев Ясінчук
(Докінчення буде.)

Перспективи індустріялізації України.

Президія Всеукраїнської Ради Народнього Господарства розглянула й одобрила новий варіянт 5-літнього пляну розвитку промисловости в УСРР. В новому варіянті зріст гуртової продукції україн. промисловости в кінці 5-ліття має зрости на 164 проц. замісць на 108 проц., які проектовано давніше. Має бути організована нова продукція ріжних складних сільсько-господарських машин та варстатів, які досі ввожено зпоза кордону. Загальне число робітників має збільшитися в 1932-33 р. на 177 тисяч чол. До цього часу всі промислові заклади України мають перейти на семигодинний робочий день.

Добування вугілля має дійти через пять літ до 52,5 міл. тон або на 92 проц. більше, ніж у біжучому році. Механізація добування вугілля в Донбасі має бути доведена до 75 проц. загального добування. Мають бути заложені 18 нових великих копалень і 8 середніх. На капітальні роботи у вугляній промисловости Донбасу проектується витратити 1.081,9 міл. карб.

Виріб чавуну за 5 літ має збільшитися до 6.635 тисяч тон проти 2.845 тисяч тон у цьому господарському році. Виріб сталі має зрости з 2,591 до 5.715 тисяч тон, а виріб вальцювального заліза з 2.053 тисяч до 4.600 тисяч тон. Мають бути основно перебудовані 9 металюрґійних заводів і збудовані 3 нові — Криворіжський, Запоріжський та Керченський. Будуть перебудовані також 4 фабрики консерв. В металюрґійній промисловости України за 5 літ мають збудувати 19 нових гут, а 8 перебудувати, збудувати 19 нових великих печей до витоплювання мартенівської сталі, а 25 перебудувати. Капітальні вклади в металюрґійну промисловість УСРР мають досягти 933 міл. карб., з яких 705 міл. карб. будуть ужиті на будову нових металюрґійних заводів.

У цьому пятиліттї на Україні повстане також кольорова металюрґія. А саме має бути побудований завод алюмінію в районі Дніпрельстану та цинку в Константинівці. Дуже швидким темпом має зростати середня та тяжка індустрія виробу машин. Продукція всеї металевої промисловости має збільшитися майже у два рази, а продукція машино-будівництва у три рази і будови сільсько-господарських машин у 2,6 рази. На капітальні роботи метальо-обробної промисловости буде видано 193 міл. карб., з того 60 міл. карб. на нове будівництво. Великі будівельні роботи будуть виконані також в ряді інших галузей української промисловости — цукрової, виробу будівельних матеріялів то-що.

Взагалі протягом пяти літ на капітальні роботи буде асиґновано на промисловість України 4.721 міл. карб. З цеї суми 4.074 міл. на загальносоюзну промисловість, 511 міл. на республиканську і 136 на місцеву. Майже девять десятих усіх витрат, а саме 4.130 міл. карб. буде видано на ті галузі, що виробляють засоби продукції.

Так виглядає пятирічний плян розроблювання українського промислу. Та це тільки теорія. Бо дотеперішня практика доказала, що ні разу не вдалося ні в одній ділянці промислу досягнути того, що намічував плян. Колиж до того додамо, що Всесоюзна Рада Народнього господарства цього року скреслила в бюджеті України пів міліярда карбованців — то наведений плян стане просто утопійним.

Але, поминаючи навіть щойно сказане, вартоб вичитати бодай раз у більшовицьких публікаціях що-небудь про те джерело, з якого комуністи мають черпати фонди на реалізацію свого пятилітнього пляну. Бо в таке джерело як податки при таких великих розмірах розбудови промислу повірити годі.

Українське свято в Бельґії.

Відкриття українського відділу в світовому музею.

День 5. травня був великим святом для всеї української кольонії в Брюселі. Сотні розісланих запрошень і більшість бельґійської преси повідомляли про відкриття українського відділу в світовому музею...

Вже майже рік, як невеличка українська кольонія в Брюселі працює над улаштуванням цього відділу і над підшуканням відповідного матеріялу, котрий міг би гідно, правдиво й докладно освітлити історію, а також культурно-економічне й політичне життя України. До певної міри це вдалося зробити і нині у величезній салі поруч з Данією і Швецією красується досить великий і гарний відділ України. Треба сказати, що ріжні відділи европейських держав були зорґанізовані й відкриті на кошти амбасад тих держав, але не зважаючи на це, відділ „Україна" репрезентований далеко ліпше ніж напр. Чехословаччина, Польща, Ромунія та інші наші сусіди. Дня 5-го

В. ПАНЕЙКО.

По тому боці Каналу.

Париж, 4. травня 1929.

I.

Після трьох днів Льондону ось ви знов у Парижі. Інший світ — далекий і близький одночасно.

Ще вчора ранком ви проснулись у твердому й невигідному ліжку, зїли в готелевій їдальні неймовірно обильне снідання: каша з молоком, присмажена риба, гаряча шинка з яйцем, хліб, мармелядa, кава, овочі — все те обнято ціною кімнати, і вийшли на вулицю — не так, аби щось купити, як щоби ще раз глянути на льондонський ранок і ще раз дихнути особливим льондонським повітрям. Кожне велике місто має свій особливий запах, який вибивається навіть зпід запаху автомобільної бензини; має свій запах і Льондон. Гріх сказати-би, щоб він був особливо милий, а всетаки, коли ви вже на відїзді, то і його ще хочете в останнє вдихнути і повезти його з собою, наче спогад про світ, який швидко маєте покинути.

До відходу поїзду ще добрих півтора години, і ви пошкандибали пішки до двірця Вікторії. Дорога туди — препановна: наче би дали собі вздовж неї побачення найбільші памятники британської величі. Ось Нельзонівська колюмна і Трафальґарська незуґарна площа. Ось міністерство фльоти (британської!), а недалеко відти, по другому боці вулиці вхід на славну Довнінґстріт, з закордонним міністерством. Ось, трохи дальше, побережжя темної Темзи, а здовж нього і Парлямент, і Пантеон Британський — Вестмінстерський Собор. Клоните голову перед памятником сучасника нашого Богдана — Протектора Кромвеля... Ще кусник дуже модерної вулиці, і ви перед незграбно накопиченими старими й новими будівлями, які закривають перед вами двірець Вікторії. Вминаєте десятки одноповерхових автобусів і входите на стацію.

До анґлійських поїздів звичайно не треба вдиратися по сходах, як напр. у Львові; рівень двірцевого помосту той самий, що рівень воза: винахід, здавалось би, не такий то вже і хитрий, а всетаки у нас ще до нього не додумалися, і зимою люди виховзують собі ноги і викручують вязи в руках, вдираючися в поїзди й вискакуючи з них...

Під вечір ви вже в Парижі. Ви в іншому світі і — хочете чи не хочете, а роздумуєте над дечим із того, що в останніх днях бачили й чули.

II.

Анґлієць, крайнє холодний з незнайомими, виявляється людиною найввічливішою в світі і найгостиннішою, коли вам пощаститься бути правильно „введеним" до нього. Задзвоніть до його дверей з поручаючим словом його друга: він вас прийме в ту мить, вас привітає сердечно, вас запросить. Його домівка буде ваша, і він не пожалує заходів, щоб вас угостити як найліпше.

При чому його гостинність ні трохи не влізлива. В анґлійському домі ви зовсім свобідні, а господарі пильно обминають усе, що могло би вас вязати. Не будуть вас навіть морочити питаннями про те, куди ви ходили і що діяли поза хатою.

Казати вам, коли снідання, обід, чай, вечера — річ зайва: це як скрізь по людях. Прийдете в пору, то застанете ваше крісло і ваше накриття готове. Харч застанете завсіди обильний; та всетаки й не надійтеся поїсти там чимось дуже смачним. Анґлійська кухня неособлива. Правду сказати, то вона навіть, буває, неможлива. Гірше ніж в Льондоні не прийдеться вам їсти ніде в Европі: навіть погана кухня берлінська з її „ерзацами" і густими сосами — таки краща льондонської.

А коли вам нарешті надоїла вічна баранина з неминучим мятковим сосом, виварена в чистій воді ярина і залиті триклятим кремом компоти й тіста то підіть у „Сого" — квартал чужинецьких ресторанів, і вступіть у якийнебудь з них: кожний — французький чи російський, італійський чи жидівський — буде кращий від анґлійського.

Зрештою, не думайте припадком, що застанете там тільки саму чужинецьку публику. Ні, там у переважній більшости — анґлійці: це ті, котрі подорожували по Европі і засмакували щось смачніше ніж анґлійські харчі.

А що є дуже богато британців, які мандрували по світі, зосібнаж бували бодай у сусідній Франції, то чужі ресторани в Льондоні завжди повні.

III.

Зайшли ви напр. у французький ресторанчик, два кроки від Лістерської площі. Повно скрізь, і вас посадили при одному столику з якимсь анґлійцем, уже трохи підстаркуватим. Він певне богато подорожував по Европі, бо — не представившись — розпочав розмову. Про що? Про прикмети і про хиби кухонь французької й анґлійської.

— Франція найздоровіша країна в світі, а в часі війни французькі вояки були значно видержливіші супроти невигод і пошестей ніж вояки інших народів. Яка причина цієї висшости?

— О, пане мій, звідки можна це знати?

— Ото-ж, пане, я певний, що висшість та виводиться з високої якости французької кухні.

— Справді?

— Ні один нарід у світі не харчується краще французького народу. Французи чхають на

травня в 11. год. передпол. велика конференцій-на саля світового музею була заповнена пред-ставниками преси і ріжних бельгійських та чу-жоземних установ. Прочитано у французькій мо-ві добре обґрунтований реферат про Україну, а потім висвітлювано на екрані чудові знимки з історії і життя України, що доповнили й під-твердждували відомости, подані референтом. На закінчення промовляв директор світового музею. Він підкреслив значіння України для Европи, а окрема для Бельгії і сказав, що він вірить гли-боко у воскресення великої Української Держа-ви, „бо нація, котра хоче жити, хоче бути нацією, хоче мати свою державу, мусить її мати, а наш обовязок їй допомогти".

Після цього всі присутні гості (поміж котри-ми було кількох представників з l' Union de As-sociations pour la Société des Nations) пе-рейшли до відділу „Україна", де відбулося офі-ціяльне відкриття. Два величезні українські пра-пори й артистично виконаний напис „Україна" видніли здалека. Ще кілька промов і на закін-чення директор музею заявив, що бере під свою опіку відділ „Україна". Які зміни — казав він — не зайшлиб, відділ „Україна" залишиться раз на все відділом окремої держави, що має всі пра-ва на те, щоб такою бути.

Після цього офіціяльного свята всі присутні відфотографувались. Українська громада відзна-чила цей день святочним обідом, на котрому бу-ла присутня вся українська кольонія Брюселя й українці з Ліежу. Тогож дня великі бельгійські щоденники сповістили про відкриття українсько-го відділу (d' Ukraine au Palais Mondial).

Українська громада в Брюселі надіється, що при допомозі українських установ їй удасться доповнити український відділ і таким чином скріпити нову українську установу на чужині.

Як уже повідомлялось, музей цей має бути перенесений в місто осідку Ліги Націй.

Брюсель. *Я. О.*

Склад червоної армії.

В останньому бюлетені союзного комісаріяту закордонних справ знаходимо такі відомости про склад червоної армії. Червона армія нараховує 562 тисячі, з того 18,1 проц. робітників, 71,3 проц. селян і 10,6 проц. інших. В 1927 р. в червоній армії було 90.583 комуністів, а тепер 99.226; з того 47,9 проц. робітників, 25 проц. селян і 27 проц. інших. 27 проц. комуністичної партійної організації належить до вищого й середнього, 19,7 до молодшого командного складу, 13,8 проц. до політичних інструкторів, 12,9 проц. до слухачів військових шкіл та курсантів і 22 проц. до червоноармійців. Соціяльний склад командного складу червоної армії такий: 23,8 робітників, 50,9 проц. селян і 25,3 інших. Командантів комуністів є 49,7 проц., комсомольців 4,4 проц. і безпартійних 45,85 проц.

Меморіял Польщі і малої антанти

в справі національних меншостей.

Білгородська „Політіка" подає зміст меморіялу, який зложили польський уряд і мала антанта (Греція, Румунія, Чехословаччина та Югославія) Комітетові Трьох у Льондоні, покликаному розглядати внесення, зголошені свого часу, які торкаються зміни меншостевої процедури Радою Ліги Націй. В меморіялі держави, які підписали версайський договір про нац. меншости, зазначують, що самі хотіли забезпечити своїм нац. меншостям рівні з іншими горожанами права, одначе мали сумніви, чи повинні заключувати договір у справі меншостей, суперечний з принципами рівности між державами тай тому противляться затяганню спец. зобовязань, які не обовязують інших держав. На мировій конференції впевнювано сиґнатарів договору про меншости, що заключення цих договорів забезпечить територіяльну незайманість інтересованих держав усіми заприязненими державами, одначе цієї обітниці — як твердить меморіял — до нині в практиці не зреалізовано. Держави, які підписали договір про національні меншости, найшлися в іншому положенні, ніж у цьому, якого повинні були сподіватися.

Далі автори заявляються проти зміни меншостевої процедури, предложеної в Женеві німецькою та канадійською делеґацією. Бо вони стоять на становищі, що зажалення меншостей походять із закордону та мають за ціль протидержавну пропаганду. З цих причин меншостеві держави добачують загрози небезпеки і добрих міжнародних взаємин у петиційному акті орґанізацій односторонно інтересованих. Меморіял жаліється також на надуживання меншостевих зажалень для пропаґанди проти заінтересованих держав. Згори можна було передбачити, що Ліґа Націй ніколи не буде толерувати насильства прав меншостей та зуміє направити кожну справжню кривду. Одначе треба пригадати меншостям, що їх обовязки є таксамо стислі як і їх права. Меншости повинні бути льояльні у відношенні до держави, в якої склад увіходять і виконувати всі розпорядки. Згадані уряди стверджують, що вважають себе уповноваженими до сформулування тих меморіялів, бо є незаперечним фактом, що сиґнатари меншостевих договорів посунулися в ділянці охорони меншостей поза свої договірні зобовязання.

Польські часописи повідомляють, що Комітет Трьох у Льондоні не заняв позитивного становища до предложень Німеччини та Канади.

—o—

Арештували атентатчиків на Вальдемараса?

Прикордонна литовська сторожа арештувала біля Кошидар студ. унів. Васілюса, підозрілого в замаху на Вальдемараса. Він є соц.-революціонером. Бюро Вольфа впевняє, що між арештованими є один, якого співучасть у замаху безсумнівна.

Конфлікт між православними епископами в Польщі.

До Варшави приїхав спеціяльний делеґат православного патріярха в Царгороді, епископ Олександер. Він предложив православному митрополитові Діонізові письмо царгородського патріярха, в якім цей іменує його своїм заступником у Польщі та надає йому спеціяльні повновласти в управі православною церквою. У відповіди на це митр. Діонізій заборонив еп. Олександрові відправляти богослуження та брати участь у богослуженнях православної церкви в Варшаві. Кажуть, що митр. Діонізій уступить, а його наслідником буде еп. Олександер. У звязки з цим конфліктом скликали надзвичайну сесію православного синоду.

—o—

Літвінов у Берліні.

До Берліна приїхав у поворотній дорозі з Женеви у Москву Літвінов із частю більшовицької розоружної делеґації. Літвінов побуде в Берліні з тиждень. Кажуть, що між Літвіновим і Штреземаном відбудеться конференція в звязи з промовою Ворошилова в дні 1. травня та висміванням нім. міністрів у 1-травневих походах на вулицях Москви.

—o—

НОВИНКИ

— **Фотограф Янушевич**, вул. Вінцентого Поля ч. 1. (бічна Зеленої), Тел. 59-60. 1258 32-?

— **Вчорашнє 101. число „Діла"** заняло вчора староство гродське за передрук кількох рефлексій „Роботника" з приводу останнього листа маршалка Пілсудського до премієра Світальського.

— **Арештування гімназистів.** В часі Великодних свят і після Великодня арештовані в Тернополі такі учні гімназії: 1) Конрад Володимир, уч. 8-ої кл., 2) Дзюбінський Маріян, уч. 8-ої кл., 3) Буката Ярослав, уч. 8-ої кл., 4) Деревлянко Маріян, уч. 7-ої кл., 5) Думка Мирослав, уч. 7-ої кл. Причина та сама, що подана нами про арештованих в числі 100 „Діла".

— **Місячник присвячений справам співу й музики.** З Дрогобича повідомляють нас, що в травні ц. р. почне там виходити одинокий на українській території під Польщею український місячник, присвячений справам співу та музики п. н. **„Боян"**. Місячник буде видавати співацьке товариство „Дрогобицький Боян". Співробітниками нового місячника мають бути найвизначніші наші фахові сили.

— **Важне для кандидатів на шоферів.** У звязку з нашим оголошенням перед Великодними святами в справі шоферських фахових курсів, які мали починатися на 10. травня ц. р. повідомляється, що вписи продовжено до 15. травня ц. р. Зголошуватися прямо до „Львівських Самоходових Курсів" у Львові, вул. Міцкевича ч. 28 або до Головної Управи „Рідної Школи" у Львові. — **Головна Управа „Рідної Школи".**

— **Нові члени-опікуни стрілецьких могил.** Т-во Охорони Воєнних Могил у Львові просить нас оголосити, що в поміщених недавно в „Ділі" виказах членів-опікунів стрілецьких могил пропущено двох членів зі Станиславова, які зложили титулом опікунства по 35 зол. у станиславівській філії ТОВМ. Це: 501) Д-р Ярослав Грушкевич і 502) проф. Михайло Ростковйч. У Львові зложив титулом опікунства над двома могилами квоту 30 зол. 503) учительський семинар СС. Василіянок та його учительський збір. — Дальші зголошення і жертви на згадану ціль слати на адресу: Т-во Охорони Воєнних Могил у Львові, Руська 3, II. пов.

— **Упрощення мельдункової системи.** В міністерстві внутрішніх справ розглядають проєкт урядового комісаріяту в справі дальшого упрощення мельдункової системи. Проєкт має на меті злучити військові мельдунки з мешканевими. До формулярів самоврядних бюр, які ведуть мельдунки, були би долучені окремі евіденційні листки, що торкалися би військової реєстрації й означення місця побуту мущин у поборових літах. Це зробило би зайвим окреме мельдування в військових секціях громад.

всякі харчові винаходи, дієти, режіми, синтетичні харчі, кальорії, то-що. Вони їдять як їли їх батьки — обильно і щедро: богато доброго хліба, добре, природне вино, доброго пів фунта мяса, багато ярини, овочів, масла й сира. Зате більшість англійського народу їсть мало і зле. Тут їдять богато всяких хемічних консерв і хемічних штук, тай заливають це нездоровими напитками. Колись була і в нас добра кухня, але її рідко коли ще можна подибати...

Так балакав ваш принагідний сусіда, а ви слухали: мало є людей здатних безсторонно оцінювати прикмети і хиби своєї власної нації.

Бо — англійці похожі в цьому на всі інші народи — думають про себе самих як найкраще. А коли пересічному англійцеві сподобається (це дуже рідко!) якийсь чужинець, то найкраще зможе він його похвалити ось-так:

— Це людина похожа на англійця...

А ви грішні, слухаючи таке, нагадаєте собі, як то тому кілька років ви показували Париж Льонгинови Цегельському (в дорозі до Ню-Йорку). Коли йому тут подобалося якесь обличча, якась особа, то він вмить „констатував":

— Це зовсім наче наш чоловік!

„Наш" — тобто з України, з Галичини...

IV

Чи не хотіли-б ви трохи звеличати англійську гіпокризію, чи то пак облуду, як вищу форму ввічливости?

Англієць не більше чеснотливий і не менше порочний ніж інший який европеєць. Тільки він значно пильніше зберігає зверхні познаки своєї шановности. Його бридить занадто велика щирість у виявлюванні почувань. А своїх пороків він не тільки не показує, розперізуючись наче наш брат з України або Росії, всьому світові, а закриває їх. Він називає це закривання „добрим вихованням" і „тактом", а наш брат називає це „облудою". Натомісць для нього наша „щирість" і „отвертість" — просто цинізм і скандал. Чия правда?

Відповісти на це коротко не можна. Нелегко й відповісти в чому полягає і на чому основується сила англьо-саксонської раси.

Англійці не мають живої інтеліґенції італійців або французів. Ні хисту ясно й льоґічно передумати справу і розвязати питання. Ні славянської гнучкости в думанні й діянні. Ні роботящости німецької. І вони собі зараз здають з цього справу! В чомуж їх міць?

Мабуть у їх хисті й здатности добровільно й радо підпорядкуватися знаменитій, досвідами століть витвореній і видосконаленій орґанізації, й повіритися еліті, в якій є уми й характери першорядної якости. Англієць дискутує менше ніж хтось інший; всякий раб божий не силкується судити все, що діється, і мати „свій погляд" на всі питання життя, політики, мистецтва, то-що. Він здається в усьому тому на свою еліту — клясову, політичну, професіональну. І — річ дивна й чудна: цього довіря еліті, яка має засоби ділати, доволі на те, щоби витворилася, розвивалася, зберігалася і росла ця велика нація! У великій нації всякому не треба бути всестороннім інтеліґентом — масова пильність і слухняність успішно заступають місце божих іскор, буцімто розсіяних по всіх закамарках інших народів.

Роздумуючи над цими спостереженнями, один з дуже інтеліґентних фанцуських мандрівників сказав недавно:

— Яка-б то була ідейна нація, якої-б члени були одночасно такі карні як англійці, інтеліґентні як французи, роботящі як бельгійці або німці!

Одначе такої нації ще нема...

— **Про побут чужинців у Польщі.** В міністерстві внутрішніх справ, при співучасти представників мін-ства закордонних справ, зїзд вищих урядовців із усіх воєвідських органів радив над сумнівами, які насуваються при приноровлюванні нових приписів про побут чужинців у Польщі. Воєвідські урядовці, присутні на зїзді, мають за завдання познайомитися з одержаними директивами та вказівками старостинських урядовців. Нові формальности щодо реєстрації чужинців є в звязку зі сподіваним більшим напливом чужинців.

— **Про „мінімум" екзистенції.** Польське міністерство праці й суспільної опіки переслало для узгіднення всім міністерствам проєкт закону про устійнення найнижчої міри конечних життєвих потреб. Закон управильнює справу відживлювання в заведенях суспільної опіки. Найнижча норма харчу для дітей має мати 410 кальорій денно, для молоді до 18 літ 1500 кальорій денно. Як найнижчу міру потреб у ділянці зодягнення передбачено річно: два комплети білля, одна пара обуви, один комплет одягу та плащ на три роки. Закон запевняє дітям, які користуються суспільною опікою, шкільне навчання бодай у народній школі та дає нагоду приготовлятися до фахової праці, відповідно до таланту, фізичних і умових сил.

— **Пройдисвіт.** Остерігають з провінції наше громадянство перед панком літ около 40, присадкуватим, добре відживленим, з неінтелігентними рисами лиця (різника або масаря), який вештається по українських домах і представляючись як агент т-ва обезпечень, професор мов, ліцею, власник реальности, винахідчик лічничого зілля і т. п. затягає від легковірних людей позички, яких опісля не звертає.

— **Успіх нашого маляря.** В Парижі, в будинку „Ґран Пале", 30. квітня президент французької республики Поанкаре в супроводі міністрів та в присутности великої кількости гостей відчинив чергову виставу праць малярів „Союзу Французьких Артистів". Такі вистави відбуваються там один раз кожного року протягом одного місяця. В цьому році на виставі є біля 6.500 образів та 1000 різьб. Серед цієї великої кількости праць найкращих французьких артистів є праці й наших українських артистів-малярів. Так великий французький часопис „Тан" уже 30. квітня ц. р., даючи огляд і оцінку вистави, пише: „Устриці" Лядинюка — це картина завершена і лише на око робить враження простоти".

— **Україніка.** У місяцях березні і квітні ц. р. видруковано в щоденнику „Праґер Прессе" оттакі статті й замітки з обсягу українознавства: 3. III. — „Книголюб"; 8. III. — цитата з ЛНВістника; 10. III. — Альманах на честь О. Кобилянської; 13. III. — Бібліольоґічні Вісти; 26. III. Вісти ВУАН; 5. квітня — Шекспір у українців; 6. квітня — Казки та оповідання з Поділля; 9. квітня — Волинський Музей; 11. квітня — Іван Франко та Бол. Прус; 12. квітня — Некрольоґ письменників К. Аннщенка та Л. Скрипника; 14. квітня — Масарик українською мовою; 21. квітня — Товариство українських бібліофілів у Львові; Первісне громадянство та його пережитки на Україні; 24. квітня — Листи Драгоманова до Пипіна; 28. квітня — Українські приказки та прислів'я.

— **Ріжні вістки.** Фашистівська партія почала в Італії енерґійну пропаґанду, щоби всі носили соломкові капелюхи. — Київську церкву „Десятинну", яку збудував Вол. Великий, переміняли на клюб „безбожників". — З Вильни повідомляють, що озеро Троцьке, без огляду на тепло, все ще вкрите кригою на двацятькілька цм. — На Радянській Білоруси заборонили деякі міські управи ритуальну різьню худоби. — У фабриках Ленінграду зробили заняті там інжиніри та робітники 1000 нових винаходів, себто уліпшень, з яких 700 уже приноровлено. — Якийсь анонімний англієць прислав 105.000 фунт. шт. на фонд льондонських шпиталів з утіхи, що англ. король видужав. — У Берліні два бандити напали на вулиці в день на возьного, що ніс 7000 марок і втікли автом. — Румунський уряд заводить новий ордер „Реґале Фердінанд", який зможуть носити також жінки. — На шляху Праґа-Букарешт невідомі злодії вкрали в поїзді біля стації Кіралігаза дорогоцінностей на 2 міл. корон. — На побережі Дальматії запримітили в морі великанського кита, який імовірно дістався через Ґібральтар.

— **Нелегка проблема.** Американські ґазети оповідають про цікаве рішення цивільного уряду в подружих справах. Одна з сестер Джіб, які є сіямськими сестрами, схотіла вийти замуж. Одначе цивільний уряд у подружих справах не дав панні Марґариті Джіб дозволу вийти заміж і заявив, що обидві сестри, як сіямські близнята, мають лише одно тіло і що тому не можна допустити, щоби вийшла замуж лише одна половина, тоді як чоловік одної сестри поповнив би злочин двоженства. Та панна Марґаріта Джіб не прийняла до відома цього рішення і внесла відклик до вищої інстанції. Правники мають тяжкий випадок до вирішення складного питання про те, чи зрослі близнята є одною правною особою і чи в краях, де є дозволене двоженство сіямські сестри не мали би юридичних перепон при подружі одної з них.

— **Нова зачіска „смотрик".** Як це ми передбачували віденський зїзд 200 представників від мистецтва зачіски з 21 держав не скінчився на самій теоретичній виміні думок. Стрижії радили при зачинених дверях і вирішили: 1. Мода голеного карку минулася; 2. Нова мода домагається довшого волосся (річ ясна для жіноцтва); вона має всі добрі сторони підстрижки, а при цьому дозволяє носити ззаду кучері; 3. „Мала головка" веде верх надалі. Але волосся повинно бути в гармонії з ровитком „тоалети" (хитро сказане!). Ново введена зачіска зветься по англійському „флятер", себ-то по нашому „зачіска смотриків". Іншими словами: підстрижка ще істнує, але в новій формі, щоби стрижії мали над чим працювати.

— **Син, що вбив батька і матір.** Розправа проти 17-літнього ґімназиста у Відні, Альтмана, обвинуваченого у вбивстві своїх батьків, дійшла швидко до розвязки. Альтман приведений до кімнати своєї матері почав тремтіти на всьому тілі і згодом признався, що вбив батька, коли той кинувся з ножем на його матір, після того як стріляв до неї.

— **Бунт засланих на каторгу.** Французький пароплав „Аррас" відвозив цими днями злочинців до карних кольоній в Африці. Вже в дорозі збунтувались злочинці, що були у порозумінні з моряками. Вони напали на двох сторожів і двох старшин і ранили їх. Коли корабель причалив до карного острову „Бель Іль", на беріг зійшов сам капітан з кількома старшинами. Тоді моряки використали його відсутність і почали бунт спільно зі злочинцями, яких випустили з кліток. Одного сторожа, що боронився проти них, убили. Першого старшину сильно ранили, а другого разом з одним сторожем били наґайками до паморок. Решта сторожів в обороні власній зробила барикади; одному з них удалось утікти на беріг і закликати військовий відділ з острову. За той час більшість злочинців утікла і досі їх не зловили.

— **Наша** молоденька землячка п. Галя Дрогомирецька зі Станиславова, одержала у Відні диплйоми з французької та німецької мови, здавши „**Staats i Universitätsprüfung**". 1995 1-1

Дописи.

ТЕРНОПІЛЬЩИНА. (Посольське справоздавче віче в Острові). В неділю 28. квітня ц. р. відбулося в Острові, тернопільського повіту, велике справоздавче віче посла д-ра Степана Барана при участи близько тисячки виборців. Посол д-р Баран обговорив діяльність Української Парляментарної Репрезентації в обох минувших сесіях і важніші для селян закони, які в соймі ухвалено, почім давав подрібні вияснення на численні запити учасників у ріжних пекучих справах. Віче закінчено відограннями місцевою орхестрою національного гимну. Вечером тогож дня виголосив посол д-р Баран у тій самій громаді святочну промову на Шевченківському концерті, що його уладила місцева читальня „Просвіти" при допомозі власного хору під управою п. Антикова.

З судової салі.

Криваві події в Батятичах перед судом.

В пятницю 10. травня ц. р. почався новий великий процес перед трибуналом прис. у Львові проти українських селян зі села Батятич пов. Жовква. Процес має соціяльно-економічну основу і віддзеркалює дуже ярко тяжке та невідрадне положення українського села.

Трибуналові проводить радн. Тертіль, а як вотанти засідають радн. Ліндерт і Міхалє. Обвинувачує прок. Пехе. Боронять обвинувачених д-р В. Старосольський, д-р М. Заяць і д-р Т. Стефанович, адвокат з Камінки Струмілової.

На лаві обвинувачених сидить 46 українських селян і селянок. Прокуратор ділить всіх обвинувачених на три ґрупи. І так, до першої ґрупи зачисляє таких: 1) Михайла Ліґашевського, 44 роки, 2) Василя Ліґашевського, 35 літ, 3) Івана Курівця, 24 роки, 4) Меланію Ліґашевську, 23 роки, 5) Анну Сибаль, 21 літ, 6) Марію Теслюк 17 літ, 7) Степана Ліґашевського, 28 літ, 8) Василя Теслюка, 17 літ, 9) Василя Ліґашевського, 41 літ, 10) Михайла Пачковського, 36 літ, 11) Василя Теслюка, 54 літ, 12) Андрія Луківського, 28 літ, 13) Івана Задру, 20 літ, 14) Степана Петруняка, 57 літ, 15) Гриця Ліґашевського, 26 літ і 16) Василя Марчишина. Всім названим закидає акт обвинувачення доконання публичного насильства на особі Теодора Копарського і 8-ох його товаришах у дні 29. грудня 1928 р., коли то вони перевозили дерево з ліса з села Зіболок до тартаку в Камінці Струміловій фірми Спац і Зіманд. Далі акт обвинувачення каже, що згадані вгорі обвинувачені не хотіли розійтися до дому, хоч поліція їх до того взивала, і залишити в спокою переїзджаючих селян з деревом через село Батятичі.

До другої ґрупи зачисляє обвинувачених: 17) Степана Жеребецького, 27 літ, 18) Настю Ліґашевську, 34 роки, 19) Корнила Теслюка, 44 роки, 20) Андрія Семкова, 24 роки, 21) Павла Ребеця, 19 літ, 22) Меланю Куроць, 18 літ, 23) Івана Курівця, 40 літ, 24) Андрія Хаврону, 23 роки, 25) Меланю Барилку, 23 роки, 26) Гната Луківського, 56 літ, 27) Андрія Марчишина, 55 літ, 28) Корнила Луківського, 30 літ, 29) Михайла Малишка 23 роки, 30) Василя Дуду, 30 літ, 31) Степана Шведа, 19 літ. Акт обвинувачення каже, що ті обвинувачені допустилися публичного насильства в дні 5. січня 1929 р. на особах Івана і Осипа Яворках, як ці перевозили дерево через село Батятичі та що не послухали приказу поліції і не розійшлися до дому.

Вкінці до третьої ґрупи зачислено обвинувачених: 32) Івана Семкова, 26 літ, 33) Анну Луківську, 19 літ, 34) Івана Антонишина, 25 літ, 35) Петра Бутвинника, 20 літ, 36) Степана Марчишина, 58 літ, 37) Настю Хмелер, 28 літ, 38) Степана Пастернака, 20 літ, 39) Еву Задру, 20 літ, 40) Василя Курівця, 17 літ, 41) Настю Ліґашевську, 30 літ, 42) Настю Барилку, 16 літ, 43) Костя Данька, 62 роки, 44) Лікерію Цюцюлу, 42 роки, 45) Марка Ружицького, 37 літ, і 46) Максима Петлоха, 42 роки. Акт обвинувачення каже, що ті знова обвинувачені в дні 11. січня 1929 р. мали скинути дерево візникам Адамові Шнайдерові та його 11-ьом товаришам у селі Батятичах ударемнивши 15-тьом поліцаям охорону візників. Що більше, ті обвинувачені мали підбурювати товпу проти поліції та візників і тому спричинили криваві події в дні 11. січня 1929 р., які закінчилися смертю 4-ох селян і пораненням більше як 10 осіб. Тому прок. обвинувачує деяких обвинувачених по думці §§ 98 і 283 к. з.,

яких подумці §§ 81 і 284 к. з., а знова інших по думці §§ 85, 87 і 100 к. з.

Причини трагічної події.

Акт обвинувачення каже, що з кінцем 1928 р. домагалися селяни зі села Батятич від фірми Спац і Зіманд підвищки платні за перевіз 1м³ сосни 15 зол. а дуба 18 зол., але фірма піднесла платню з 10 зол. лише на 11 і 12 зол. Тому селяни з Батятич перестали возити дерево до тартаку. Одначе селяни з сусідних сіл і деякі мішани Камінки Струмілової почали возити дерево навіть по такій ціні. Тоді то управа професійного союзу рільних робітників у селі Батятичах (який іstнував через цілий 1928 рік), скликала до Народного Дому збори селян, де ухвалено не лише самим не возити дерева, але перешкодити навіть свлою селянам зі сусідних сіл, а тоді напевно фірма прийме їх домагання. Далі на тих зборах вибрано комітет з трьох осіб, а саме з обв. Михайла Лігашевського, Миколи Омеляна і Івана Задри, якому доручено вислати до фірми письмо з домаганням заключити збірну умову з професійним союзом у Батятичах. Але фірма обстоювала далі при свойому, а тоді селяни намагалися здійснити свої домагання і тому прийшло три рази до прикрих інцидентів, які закінчилися трагічно для селян.

І так 29. грудня 1928 р. заступила товпа селян візникам дерева дорогу і намагалася скинути дерево з возів, а повідомлена поліція не могла цьому перешкодити, бо замало було поліцаїв у селі Батятичах. Тому то сконсиґновано по тім інциденті вже більше поліції.

Незадовго, бо вже в дні 5. січня ц. р. прийшло знова до прикрого інциденту між селянами і візниками, але тим разом вже зміцнена поліція розігнала селян. Одначе в дні 11. січня ц. р. інцидент повторився і тоді поліція віддала до селян сальву стрілів. Наслідки цього інциденту були страшні, бо 4 трупи і більше як десяток ранених осіб. Далі акт обвинувачення каже, що обв. Михайло Лігашевський був не лише головою професійного союзу, але також ініціятором страйку.

Переслухувані селяни заперечували свою вину. Їх зізнання кинули промінчик світла на важке положення селян, яке було причиною трагічної події. І так обвинувачені зізнавали, що фірма використовувала їх у страшний спосіб. За перевіз дерева з ліса з Зіболок до Камінки Струмилової платила фірма смішно низькі ціни, бо 4—8 зол., тоді як селянин мусів їхати вже в другій години в ночі до ліса по дерево, а вертав до дому щойно в 10 год. вечером або тратив 18 год. на саму перевізку дерева. Одначе селяни терпіли так довго, доки фірма не піднесла ціни на опалове дерево. Як за фіру дров фірма зажадала 10 зол., а щоб їх заробити треба було два рази їхати до ліса, тоді селяни постановили застрайкувати. Обвинувачені зізнають, що їх до страйку ніхто не намовляв. Вони вже так в осени 1928 р. страйкували і тоді виборoли собі від поміщика підвищення платні з 1 зол. на 2.50 зол. за цілоденну працю на панськім лані. Цей успіх попереднього страйку спонукав їх застрайкувати і в тім випадку.

Нині переслухано лише половину обвинувачених, з яких 30 сидить в арешті, а 16 відповідає з вільної стопи. З дальшого ходу розправи будемо подавати докладний звіт.

З концертової салі.

Шевченківський концерт філії „Просвіти" на місто Львів.

В цілком порожній салі Лисенка відбувся 9. ц. м. концерт у честь Шевченка, влаштований силами львівських читалень „Просвіти". Концерт заслуговує на щиру згадку з уваги на свою багату програму і її солідне виконання, тому й жаль, що він не викликав ніякого зацікавлення серед нашої громади.

Атракцією концерту були безперечно виступи дуже гарно вишколеного міш. хору читальні „Просвіти" з жовківської дільниці під управою ради. Купчинського („Огні горять", вязанка стрілецьких і народніх пісень та ін.). Хор доволі сильний, має гарний голосовий матеріял і співає прецизно й інтелігентно. Хор чит. „Просвіти" на Левандівці під управою дир. Манька, менше численний, співав теж зовсім поправно. Добре вивязалася зі своєї задачі також орхестра (12 інструментів) чит. „Просвіти" на Левандівці, що відіграла „Українську Суїту" Рубінштайна. Позатим слід відмітити барітонове сольо п. Молчка („Ой, чого то почорніло"), що має голос сильний, звучний і з дуже симпатичним тембром, хоч іще в доволі сирому виді, а також діточі декламації: маленької Грицьківної з Богданівки і ще меншого Богдана Клименка. Концерт започатковано „Заповітом" Стеценка, а закінчено національним гимном.

Заповіджена святочна промова дир. д-ра Василя Щурата відпала тому, що шан. наш учений дістав, як повідомляє його письмо до Комітету, від групи української молоді заборону промовляти на цьому концерті з уваги на його виступ на недавнім Шевченківськім святі в гімназії СС. Василіянок. Що це означає, нам не відомо.

Зі спортового життя.

Україна — Ревера 0:3 (0:1).

Станиславівська Ревера може почванитися свого роду рекордом, бо напротязі чотирьох літ не програла ні одних змагань на своїм грищу. Не перемогли її там ні лігова Погонь ні Чорні, не встояла й Україна. Змагання за мистецтво А-кляси, які відбулися в Станиславові в четвер 9. ц. м. закінчилися перемогою Ревери над Україною 3:0. До цих змагань виступила Україна в складі: Новицький (ворота), Грещук, Сич (залога), Воробець, Рак, Борсук (поміч), Кобзяр, Петрів, Мурський, Лисик, Скреготз (напад). Гра велася цілий час в скорому темпі і стояла на високому рівні. В першій половині Україна мала рішучу перевагу над противником, який обмежився до дефензиви, резервуючи сили на кінець гри. Своєї переваги Україна не використала наслідком гіперкомбінації під воротами противника і наслідком відсутности моментальної децизії до стрілу. Свою побіду завдячує Ревера передовсім свойому воротареві, який боронив усі можливі і здавалось неможливі до оборони стріли, а також дуже швидкому нападові, що використовував кожний промах оборони України. З грачів України найкраще списувались: Рак в помочі, Кобзяр на правому крилі і новий воротар Новицький, якого дебют випав цілком вдоволяюче. Суддював дуже добре п. Вечистий. Глядачів більше тисячі, в тім дуже багато українців.

Жертви на оселю робітників пера.

ВИКАЗ Ч. 12.

На заклик „Т-ва письменників і журналістів ім. Ів. Франка" зложили дальше на оселю українських робітників пера: 183) д-р Степан Федак, Львів — 5 ам. дол., 184) о. Теодор Савойка, Селиска — 10 зол., 185) пос. Мих. Струтинський, Львів — 10 зол., 186) д-р Вол. Щуровський, Львів — 10 зол., 187) Волод. Верхола, Спас — 10 зол., 188) о. Ізидор Бобикевич, Саджавка — 5 зол., 189) Микола Войцеховський, Коломия — 10 зол., 190) Іван Заяць, Перемишль — 5 зол., 191) Михайло Білик, Стрий — 5 зол., 192) Михайло Галань, Белз — 10 зол., 193) Григорій Вовк — 5 зол., 194) Юлій Карпінський, Гаї Нижні — 20 зол., 195) Микола Сторож, Мушина — 5 зол., 196) Володимир Лельо, Винники — 2 зол., 197) Мих. Ґеник-Березовський, Стрий — 10 зол., 198) Теофіль Скалений, Жидачів — 10 зол., 199) М. Чолій, Каліш — 5 зол., 200) Іван Курієць, Синків — 5 зол., 201) Йосиф Мурський, Цепелів — 5 зол., 202) Емануіл Лаврівський, Любачів — 5 зол., 203) Олекс. Притика, Шадловіце — 10 зол., 204) Евстахій Лельо, Пільзно — 10 зол., 205) Ігнат Мирович, Дуба — 10 зол., 205) Лесь Ткачук, Кнігинин — 10 зол., 207) Мих. Скородинський, Долпотів — 10 зол., 208) Рибчинська, Вапівці — 10 зол., 209) Дмитро Гидан, Томашів — 10 зол., 210) Волод. Галець, Пулави — 2 зол., 211) Павло Димідас, Будзанів — 10 зол., 212) Іляріон Брикович, Тернопіль — 5 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Субота 11-го, г. 3·00 попол. „Твардовський на Кремінках".

Субота 11-го, г. 7·30 веч. „Кавалерія Рустікана" і „Паяци". Виступ Корсель-Корееса.

Неділя 12-го, г. 3·30 попол. „Два панове Б".

Неділя 12-го, г. 7·30 веч. „Джоконда". Виступ Качмара.

Понеділок 13-го, г. 7·30 веч. „Бродвей".

Малий Театр:

Субота 11-го, г. 7·30 веч. „Поїзд марево".

Неділя 12-го, г. 3·30 попол. „Квадратура кола".

Неділя 12-го, г. 7·30 веч. „Поїзд марево".

Понеділок 13-го, г. 7·30 веч. „Варшавський журнал".

Кіна.

„Аполльо": „Позуня кохання".

„Кольосеум": „Міць людини" і „Пригоди трьох черепашків".

„Лев": „Любов козака" (Льва Толстого".)

„Марусенька": „Історія кокотки Люлю".

„Оаза": „Через гріх до щастя".

„Палас": „Американська краса" і „15 днинв страху".

„Пан": „Брудні гроші".

„Пасаж": „Демон копальні золота".

„Фатаморгана": „Нуждарі" (В. Гіґо)

„Химера": „Як стати пікантною".

Програма радію.

Субота 11-го.

Льондон (358). 19·30 „Ісляндська книжка".

Париж (1744). 17·45 Музична всячина.

Берлін (475,4). 16·30 Популярний концерт.

Відень (519,9) 18·50 Пісні та дуети. 19·30. Опера.

Мюнхен (536,7). 20·00. Веселий вечір.

Міляно (504,2) 20·30. „Лінда ді Шамоні" опера Доніцеті.

Будапешт (545). 19.00. Скрипач Затурецький і співачка Діосі. 22·35. Циганська музика.

Давентрі 482,3) 22·20. Концерт сольо і квінтет.

Ленінград (1000) 14·30. Камерний концерт. 19·30. Оперетка.

Москва (1442,3). 16·00. Оперетков музика.

Київ (775) 20·00. Симфонічний концерт.

Харків (1680). 17·00. Камерний концерт.

Познань (339,8). 24·00. Нічний концерт.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Репертуар Нового Українського Театру Дир. П. Карабіневича.

Підгородцях: 13.V. „Маруся Богуславка". 14.V. „Вій".

Львів: 15.V. „Базар" саля Лисенка. 1994 1—2

Український театр під дир. І. Когутяка.

Скалат:

Неділя 12.V. — „Ой не ходи Грицю".

Понеділок 13.V. „Маруся Богуславка".

Вівторок 14.V. „Пташник з Тиролю".

Середа 15.V. — „Кума марта" (премєра).

Четвер 16.V. — „Пан Твардовський".

Пятниця 17.V. — (прощальна вистава) „Мірале Ефрос".

Колодіївка:

Пятниця 17.V. — „Запорожець за Дунаєм".

Тернопіль:

Неділя 19.V. — „Король життя".

Понеділок 20.V. — „Пташник з Тиролю". 3—3

Агрономічно-Технічне Т-во „Праця" ім. Івана Левинського — у Львові, Ринок ч. 10. II пов. — уладжує з приводу 10. річниці смерти бл. п. проф. Івана Левинського Святочну Академію — і просить П. Т. Громадян, що стояли близше особи бл. п. Ів. Левинського, щоб подавали відомости про нього, а з окрема про його суспільну та гуманітарну діяльність на адресу вище наведеного Т-ва. — Старшина. 1974 4-4

Жіночі Сходини з приводу Дня Української Матері відбудуться в суботу дня 11. ц. м. о год. 6. вечером в салі Бесіди. На порядку дня реферат п-ні М. Струтинської п. з. „Материнство у феміністичному світогляді". За Комітет: М. Рудницька, О. Шепарович. 1984 2-2

Товариський зїзд матуристів української гімназії в Коломиї з 1909 року відбудеться в днях 2. й 3. липня ц. р. Усіх, що бажають взяти участь у ньому разом зі своїми бажанями що до програми зголошувати на адресу: Д-р С. Никифорак, Станиславів, Біґна Липової ч. 2. — о. Анатоль Майковський, д-р Іван Новодворський, д-р Сава Никифорак. 1094 3-3

Святочний чай емігрантів з Наддніпрянщини відбудеться 11. травня ц. р. в реставрації Нафтуди (Львів, вул. Трибунальська 12. І. поверх). Початок в год. 6 вечора. Для пп. емігрантів, бажаючих взяти участь, слід зголоситися до п. Малинівського в суботу від 5 до 6 год. вечора в реставрації. — За Управу Відділу Т-ва „УЦК.": О. Кузьмінський голова, Я. Малиновський секретар.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ПЛАТИМО високі ціни за золото, брилянти і перли Домбровскі-Розважевскі, Львів, (Готель Жоржа), вул. Академічна ч. 2. — Оцінка безплатно. 1356 31—?

ХЛОПЦІВ до науки столярства, одного з початками прийме Іван Стефанівський Львів вул. Куркова 14. 1987 2-3

ПЛІСИ, гафти, мережки, енди, взори, насилувальки, М. Ковалевська, Львів, Академічна 22. 5—6

НА рати **Матераци** з подушкам 50 зол. Волосінна 75·—. Валахи хротяні 26·—. Канапки до розкладання гобеліно 35·—. Фотелики розкладані 45·—. Гобелінові отомани 55·—. **Ліжка** сітчані 40·—. Вішала стоячі 22·—. Умивальки 5·—. Ліжко мосяжне 200·—. Діточі біді лакеровані 30·—. Фабрика ЗАКС, вул. Личаківська ч. 172. 1977 2—?

МЕШКАННЯ, 7 кімнат, комфорт, стайня, город, парк, передмістє, трамвай кількa хвиль, віддам. Позичка 3000 долярів. Зголошення під „Сплата", Бюро Оголошень, Легіонів 1. 2002 1-1

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів, Ринок ч. 10.